

Sakari Nurmela
Fennica-tutkimusryhmä
Suomen Gallup Oy

NUORTEN JÄRJESTÖKIINNITTYNEISYYS

Yhteenvetoraportti 1998

© Nuorisoasiain neuvottelukunta

Julkaisija: Nuorisoasiain neuvottelukunta

Raportin toteutus: Fennica-tutkimusryhmä, Suomen Gallup Oy

Kansi: Jukka Urho

Taitto: Reijo Viitanen

ISBN 951-53-1754-1

ISSN 1455-268X

Paino: NYKYPAINO OY

Helsinki 1998

Esipuhe

Opetusministeriön nuorisoyksikkö ja nuorisosiain neuvottelukunta teettivät Suomen Gallup Oy:llä tutkimuksen, jossa selvitettiin 10-29-vuotiaiden järjestökiinnittyneisyyttä. Joulu-tammikuussa tehdyssä puhelinhaastattelussa kysyttiin 2000 suomalaisnuorelta sitä ovatko nuoret nykyisin mukana jossakin järjestössä, seurassa tai kerhossa.

Tutkimuksella haluttiin selvittää nuorten järjestöaktiivisuutta ja sitä kuinka paljon järjestöissä on jäseniä. Tulokset yllättivät positiivisesti. Kun yli puolet nuorista ilmoittavat kuuluvansa johonkin järjestöön, on se merkki siitä, että toiminta, jota järjestöissä tehdään, on mielenkiintoista. Aineistosta käy myös selville se, että nuoret ovat keskimäärin kolmen eri järjestön toiminnassa mukana.

Halusimme myös saada tietoa siitä miksi nuoret kuuluvat järjestöihin. Tulosten mukaan useimmat ovat menneet mukaan järjestötoimintaan omaksi ilokseen, tai saadakseen mielekkään vapaa-ajan harrastuksen. Toimintamuotojen mielenkiintoisuutta voidaan pitää lähes yhtä keskeisenä tekijänä.

Muiden tekijöiden merkitys on toistaiseksi vähäisempää. Edellä mainitut, kaikkein keskeisimmät, järjestötoimintaan liittymisen syyt ovat sekä varsin henkilökohtaisia että sellaisia, joiden toteutumisen voi hyvin sanoa lisäävän nuoren elämänlaatua.

Yhteiskunnallisemmilla syillä on merkitystä harvemmillä. Runsas kolmannes on liittynyt järjestöihin, koska sillä tavoin saa hyvän mahdollisuuden vaikuttaa. Vain marginaalinen osa kokee joutuneensa mukaan pakosta.

Järjestötoiminnan muodot ovat jatkuvassa muutoksessa ja tämä vaatii myös toimijoilta uudenlaista ajattelutapaa. Kansalaistoiminnan neljä mahdollista kehityssuuntaa voidaan tiivistää seuraavasti:

- 1. Yhteiskunnan paine kansalaisjärjestöjen palvelutuotannolle kasvaa. Järjestö tulevat ammattimaistumaan yhä enemmän. Eriytyminen järjestön ja sen jäsenistön tai asiakkaiden välillä saattaa kasvaa. Lisäksi vaarana on se, että kansalaisjärjestöihin syntyy uusi palvelualan matalapalkkasektori.*
- 2. Kolmas sektori hakee uutta tilaa julkisen sektorin ja yksityisen sektorin rinnalla. Se eriytyy yhä selvemmin kolmeen lohkokoon, markkinaperustaiseen, puolijulkiseen sekä perinteiseen vapaaehtoistyöhön hyvinvointipalvelujen tuottamisessa ja vertaistuen toteuttamisessa.*
- 3. Uhkana on perinteinen kansalaistoiminnan kuihtuminen, kun se ei enää tarjoa "ajan henkeä" vastaavaa kanavaa toiminnalle. Kansalaisten tarpeet moninaistuvat ja sen myötä kansalaisyhteiskunnan sirpaloituminen kasvaa. Spontaani kansalaistoiminta lisääntyy tyydyttämään moninaistuvia tarpeita ja motiiveja. Merkittävänä laadullisena seurauksena kansalaisaktiivisuus toteutuu yksilöllisesti "elämän pienissä projekteissa", joilla on selkeä ajallinen kesto ja tavoite ja joilla on toimijalle välitön henkilökohtainen merkitys.*
- 4. Tietotekniikka (internet, keskustelukanavat ym.) luovat kokonaan uudenlaisen infrastruktuurin kansalaistoiminnalle ja osallistumiselle. Perinteisten ja muodollisten kokouskäytäntöjen ja toimintatapojen sijaan kansalaiset löytävät toisensa eritasoisista verkostoista, jotka elävät ja kuolevat sen hetkisen tarpeen mukaan.*

Kansalaisyhteiskunnan toimintamuodot ja -rakenteet tarjoavat uusia mahdollisuuden myös työelämän muutoksessa. Järjestöistä löytyy parhaimmillaan 2000-luvun Suomessa tarvittavaa uutta osaamista, vahvaa sitoutumista ja projektiluontoisuutta sekä tottumusta epätyypillisyyteen, epäjatkuvuuteen ja tilapäisyyteen. Tämän tutkimuksen mukaan näyttää siltä, että puheet passiivisista ja osallistumattomista nuorista voidaan unohtaa.

Sisälllys

JOHDANTO	5
OSALLISTUMINEN JÄRJESTÖTOIMINTAAN	7
JÄSENYYS ERITYYPPISISSÄ JÄRJESTÖISSÄ 9	
<i>Jäsenyys eri opiskelija- ja koululaisjärjestöissä</i>	11
<i>Osallistuminen seurakunnan tai muun uskonnollisen yhteisön lapsi- ja nuorisotoimintaan</i>	12
<i>Jäsenyys eräissä muissa järjestöissä</i>	13
OSALLISTUMISAKTIIVISUUS ERI JÄRJESTÖJEN TOIMINTAAN	15
TYYYTYVÄISYYS OMAN JÄRJESTÖN TOIMINTAAN	18
KESKEISET SYYT JÄRJESTÖIHIN KUULUMISELLE	21
ERITYYPPISTEN JÄRJESTÖJEN KIINNOSTAVUUS	24
NUORTEN SUHDE POLITIIKKAAN JA POLIITTISEEN VAIKUTTAMISEEN	27
Liite 1	
<i>Taulukointi järjestöön kuulumisen syistä</i>	
Liite 2	
<i>Kysymykset</i>	

JOHDANTO

Tässä yhteenvertailemalla kerrotaan suomalaisten 10-29-vuotiaiden lasten ja nuorten järjestöosallistumisesta.

Tutkimuksen tavoitteena on ollut hankkia ajantasalla olevaa perustietoa nuorten osallistumisesta järjestöjen toimintaan ja kuulumisesta eri järjestöihin. Tutkimus antaa osaltaan aineksia nuorisojärjestöjen tulosseurannalle eli toimii tausta-aineistona tehtäessä nuorisojärjestöjä koskevia päätöksiä.

Tutkimuksen pääasiallisena tarkoituksena on ollut selvittää, kuinka suuri osa nuorista on toimii eri tyyppisissä järjestöissä (myös kerhot ja seurat huomioiden) tai on niiden jäsen eli mitkä ovat erityyppisten järjestöjen markkinaosuudet lasten ja nuorten keskuudessa.

Samassa yhteydessä on selvitetty järjestöosallistumisen motiiveja ja nuorten tyytyväisyyttä järjestöjen toimintaan. Tutkimuksessa on kerätty myös tietoa potentiaalisesta kiinnostuksesta eri järjestöjä kohtaan. Näiltä osin tutkimus on järjestötoiminnan potentiaalisten markkinoiden kartoitus.

Nuorten järjestökiinnostisuutta ei aiemmin ole Suomessa selvitetty nyt toteutetussa laajuudessa. Tutkimustietoa nuorten kuulumisesta eri järjestöihin ja toimimisesta niissä on kerätty osana muita teemoja sivuavia nuorisotutkimuksia ja osana koko väestöön kohdistuvia tutkimuksia. Siten tämä tutkimus on luonteeltaan peruskartoitus ja pilottitutkimus, jonka tehtävänä on ollut saada kokemusta siitä, miten nuorten järjestökiinnostisuutta pitäisi jatkossa pyrkiä selvittämään.

Tutkimus on toteutettu puhelinhaastatteluina joulukuussa 1997 - tammikuussa 1998. Kaikkiaan haastateltiin 2.000:a nuorta. Tutkimusnäyte edustaa maan 10-29-vuotiasta väestöä (Ahvenanmaa pois lukien).

Tutkimusaineisto kerättiin tietokoneavusteisin puhelinhaastatteluin. Otos on muodostettu monivaiheisena ositettuna otantana. Lähtökohtana tässä yhteydessä oli valtakunnallinen, kotitalouksia koskeva puhelinnumeropankki, mistä arvottiin haastatteluja tehtäessä puhelinnumeroita.

Alueellisen edustavuuden takaamiseksi tutkimusaineistot kiintiöitiin asuinalueen ja kuntatyyppin mukaan. Haastatteluja tehtiin vain yksi kotitaloutta kohden vaikka sopivan ikäisiä lapsia olisikin perheessä ollut tätä enemmän.

Vastaajan valinta kotitaloudessa perustui kiintiöpoimintaan. Vastaajien valinta kotitaloudessa tapahtui sukupuoli/ikä kiintiöiden puitteissa.

Erikseen on huomautettava tutkimusmenetelmän aiheuttamiin vaikutuksiin tuloksissa. Tutkimuksen keskeisenä tavoitteena oli saada tietoa siitä, kuinka moni lapsi ja nuori todella on mukana järjestötoiminnassa tai sitoutuu siihen voimakkaasti. Tämän takia vastaajille esitettiin aluksi yksiselitteinen kysymys: 'Oletko nykyisin mukana tai kuulutko johonkin, aivan mihin tahansa järjestöön, seuraan, kerhoon tai vastaavaan'?

Tätä seuraavat, järjestötyyppi- ja järjestökohtaista osallistumisaktiivisuutta mittaavat, kysymykset esitettiin vain niille, jotka valitsivat edellisessä 'kyllä' -vaihtoehdon. Tällä tavoin aineisto voitiin puhdistaa suurimmasta osasta tapajäseniä sekä kokonaan ns. paperijäsenistä, jotka monien järjestöjen osalta lihovat niiden omia jäsenrekisterejä. Nämä puolestaan lähes säännönmukaisesti ovat asiaa koskevien pohdintojen ja päätöstenkin perustana.

Kaikkien otantatutkimuksien tuloksiin sisältyy tietty epävarmuus mahdollisten satunnaisvirheiden takia. Epävarmuustekijää hallitaan laskemalla mahdollisten virheiden esiintymistodennäköisyyden pohjalta luottamusvälejä eri suurille otoksille tai niiden osille. Tietyllä tutkimustulokselle laskettu luottamusväli osoittaa ne raja-arvot, joiden väliin perusjoukkoa koskeva tulos jää tietyllä varmuudella.

Jos luottamusvälin laajuus sovitaan 95%:n tasolle, niin tutkimusta toistettaessa viidessä tapauksessa sadasta osuisi otannan näyttämä tulos sattuman johdosta luottamusvälin ulkopuolelle.

Tällä luottamustasolla esim. järjestöissä mukana olevien nuorten luku 52% merkitsee käytetyllä otoskoolla 50% - 54% eli 650.000-700.000 seuroissa harrastavaa eli haitari on 50.000 luokkaa. Vastaavasti, mikäli tarkastellaan johonkin tiettyyn järjestötyyppiin esim. partiolippukuntaa kuuluvien 10-29-vuotiaiden määrää niin 95% varmuustasolla partiolaisten määrä on jotakin 36.000-57.000 välillä tutkimustuloksen ollessa 45.000.

Edelliset esimerkit on tarkoitettu lukuohjeeksi, kun eri järjestötyypeissä mukana olevia verrataan toisiinsa. Mitä enemmän jonkin tietyn tyyppisellä järjestöllä on tutkimuksen antamia toiminnassa mukana olevia jäseniä, sitä suurempi on tilastollinen virhemarginaali.

Tutkimus on toteutettu opetusministeriön nuorisoyksikön toimeksiannosta ja se julkaistaan nuorisoasiain neuvottelukunnan julkaisusarjassa.

OSALLISTUMINEN JÄRJESTÖTOIMINTAAN

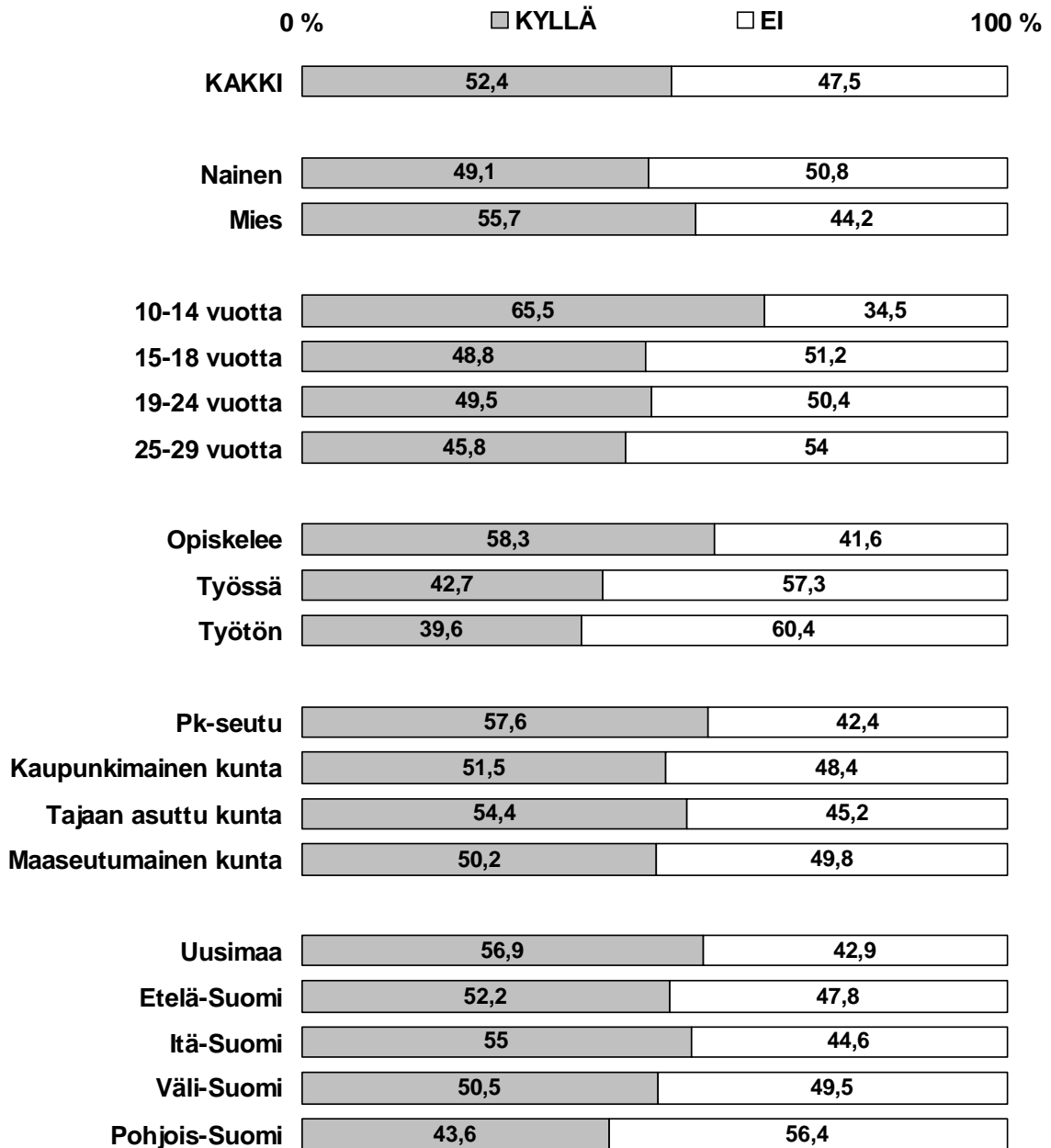
Useampi kuin joka toinen (52,4 %) 10-29-vuotias on tavalla tai toisella mukana järjestöelämässä. Iällä ja järjestökiinnittyneisyydellä on oma keskinäinen yhteytensä. Järjestöt (varsinkin urheiluseurat) vetoavat etenkin 10-14-vuotiaisiin (65,5 %). Paljon alempia lukemat ovat nuorten aikuisten (25-29-vuotiaat) keskuudessa (45,8 %).

Taulukko 1. Kuuluminen järjestöihin 10-29-vuotiaiden keskuudessa.

	Lukumäärä	%
• Kaikki	682.000	52,4
• Pojat/miehet	362.000	55,7
• Tytöt/naiset	320.000	49,1
• 10-14 -vuotiaat	213.000	65,5
• 15-18 -vuotiaat	137.000	48,8
• 19-24 -vuotiaat	183.000	49,5
• 25-29 -vuotiaat	149.000	45,8
• Opiskelee	493.000	58,2
• Työssä	125.000	42,7
• Työtön	40.000	39,6
• Muut	24.000	39,4

- Koulua käyvät ja opiskelevat nuoret ovat muita useammin mukana järjestöissä (58,2 %) Tulosten mukaan etenkin peruskoulua käyvien järjestöihin kuuluminen varsin yleistä (61,8 %). Korkeakouluopiskelijoista valtaosa (63,7 %) ilmoittaa kuuluvansa johonkin järjestöön. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että huomattava osa korkeakouluopiskelijoista ei tiedosta olevansa esim. ylioppilaskunnan jäsen. Työttömien nuorten kuuluminen järjestöihin on selvästi keskimäärää alemmalla tasolla (39,6 %).
- Tutkimuksesta käy ilmi myös alueellisia eroja järjestöihin kuulumisessa. Pääkaupunkiseudulla (57,6 %) ja Uudellamaalla (56,9 %) kuulutaan järjestöihin hieman useammin kuin muualla Suomessa. Pohjois-Suomessa enemmistö nuorista ei kuulu oman käsityksensä mukaan mihinkään järjestöön (56,4%).

Onko mukana tai kuuluuko johonkin järjestöön, kerhoon, seuraan tai vastaavaan? (%)

JÄSENYYS ERITYYPPISISSÄ JÄRJESTÖISSÄ

Järjestöissä mukana olevilta¹ tiedusteltiin, minkä tyyppiin järjestöihin, seuroihin tai kerhoihin he kuuluvat tai minkä tyyppisten järjestöjen toiminnassa he ovat mukana.

Käytännössä haastateltavalle esitettiin yksitoista eri tyyppistä järjestöä. Lisäksi haastateltavan oli vielä mahdollista sanoa olevansa mukana jonkin muun tyyppisen järjestön, seuran tai kerhon toiminnassa.

Kolmannes nuorista (33,4 % kaikista; 63,8 % järjestöihin kuuluvista) ilmoittaa kuuluvansa johonkin urheiluseuraan tai liikuntajärjestöön. Tämä luku (435.000) tietysti kertoo seurajäsenten määrästä, ei välttämättä vielä sitä, kuinka moni harrastaa seurassa urheilua.

Urheiluseuroissa useimmat harrastavat jotakin lajia. Niinpä urheiluseurojen voi todeta käytännössä dominoivan nuorten järjestöosallistumista. Seuraavaksi eniten jäseniä vetävät opiskelija- ja koululaisjärjestöt (108.000). Opiskelija- ja koululaisjärjestöjen kohdalla ongelma on se, että kaikki jäsenet eivät tiedä olevansa jäseniä. Tämä kielii löyhästä, epäaktiivista kiinnittyneisyydestä.

Taulukko 2. Kuuluminen erityyppisiin järjestöihin.

	Luku- määrä	% Järjestöihin kuuluvista	% Kaikista nuorista
• Urheiluseura.....	435.000	63,8	33,5
• Opiskelija- tai koululaisjärjestö	108.000	15,8	8,3
• Koulun tai oppilaitoksen kerho.....	51.000	7,5	4,0
• Seurakunnan toiminta	48.000	7,1	3,7
• Partio	45.000	6,6	3,5
• Hyväntekeväisyys/avustusjärjestö	40.000	5,8	3,1
• Luonnonsuojelu	34.000	5,0	2,6
• Maanpuolustusjärjestö.....	29.000	4,2	2,2
• Puoluejärjestö	14.000	2,0	1,1
• Ihmisoikeusjärjestö.....	7.000	1,0	0,5
• Jokin muu harrastuskerho	89.500	13,2	6,9
• Jokin muu järjestö	98.000	14,1	7,6

Koulun tai oppilaitoksen kerhot ovat jo selvästi vähemmän houkuttelevia. Niiden toimintaan osallistuu 51.000 nuorta eli 8,3 prosenttia koko joukosta. Lähes yhtä moni, 48.000, osallistuu seurakuntien toimintaan. Partiolaisiksi nuorista ilmoitetaan 45.000 ja hyväntekeväisyysjärjestöjen jäsenistöön kuuluvaksi 40.000.

Vähiten ollaan mukana ihmisoikeusjärjestöjen työssä. Yhteensä 7.000 nuorta sanoo osallistuvansa näiden järjestöjen toimintaan. Nuorista vain 14.000 sanoo osallistuvansa puoluejärjestöjen toimintaan. Tämä vastaa vain 2,0:a prosenttia järjestötoiminnassa mukana olevista ja 1,1:ä prosenttia koko joukosta. Lukemat ovat noin kymmenesosa puoluejärjestöjen ilmoittamista.²

¹ Vastasivat 'kyllä' ensimmäiseen kysymykseen (yhteensä 52,4 %).

² Samansuuntaisia tuloksia on saanut myös Sami Borg puolue toiminnan resursseja selvittävässä artikkelissaan. Ks. Sami Borg: Kiinnostus puoluejäsenyyteen ja jäsenaktiivisuus puolueissa. Teoksessa Puolueet 1990-luvulla: Näkökulmia suomalaisen puolue toimintaan. Turun yliopisto. Valtio-opillisia tutkimuksia 53/1997. Sama tulos nuorten toimimisesta

Jotkut taulukossa esitettävät jäsenmääräestimaatit saattavat olla yllättävän alhaiset. Osasyys on tietysti edellä mainittu tutkimustekninen tekijä. Toisaalta on varmasti yhtäläillä kysymys järjestöjen viestintäpoliittisesta ongelmasta. Esimerkkinä voidaan mainita asioista varmasti yleensä ottaen hyvin perillä olevat korkeakouluopiskelijat.

Maksaessaan lukukausimaksun, he tulevat automaattisesti SYL:n jäseneksi. Kuitenkin 36,3 prosenttia korkeakouluopiskelijoista sanoo, ettei kuulu mihinkään järjestöön. Lisäksi niistä korkeakouluopiskelijoista, jotka ensin sanovat kuuluvansa johonkin järjestöön vain 62,4 prosenttia pitää itseään opiskelijajärjestön jäsenenä. Kaikista korkeakouluopiskelijoista 40 prosenttia ei siten koe olevansa minkään opiskelijajärjestön jäsen.

Urheiluseurat ovat tässä 'toista maata'. Taulukon 2 lukumääräestimaatti vastaa hyvin muista lähteistä saatavia arvioita urheiluseuroissa toimivien nuorten lukumäärästä. Tuntien urheiluseurojen nykyisen pyrkimyksen aktiiviseen ja kokonaisvaltaiseen suhteeseen nuoren urheilijan kanssa, tulos ei yllätä. Urheiluseurajäsenyys ja aktiivisuus seurassa todellakin käyvät 'käsi kädessä'.³

- Urheiluseuratoimintaa leimaa tietty 'miesnäkökulma'. Järjestötoimintaan osallistuvista pojista 71,3 prosenttia osallistuu urheiluseuroihin, tytöistä 55,2. Lukumääräisesti poikia on urheiluseuroissa lähes puolitoistakertainen määrä verrattuna tyttöihin. Poikia tähän toimintaan osallistuu 258.500, tyttöjä 176.500.
- Nuorimpiin ikäryhmiin kuuluvista suhteellisesti ottaen selvästi useampi kuin vanhemmista valitsee juuri urheiluseuran järjestöosallistumisensa muodoksi. Esim. 10-14 -vuotiaista, järjestötoimintaan osallistuvista, peräti 75,1 prosenttia on urheiluseurassa (160.500 lasta), 15-18 -vuotiaista 70,9 prosenttia (97.000). Yli 18 -vuotiaista, järjestötoiminnassa mukana olevista urheiluseuraan kuuluu hieman yli puolet (19-24 vuotiaista 55,5 %, vastaa 101.500:aa henkilöä; 25-29 -vuotiaista 51,1 %, 76.000).
- 'Suuret massat' asuvat eteläisen Suomen kaupungeissa tai kaupunkimaisissa kunnissa. Niissä nuorten osallistuminen urheiluseuroihin on suurinta, tarkastellaanpa asiaa suhteellisesta tai absoluuttisesta näkökulmasta.
- Kuuluminen urheiluseuraan 'syö' hieman jäsenyyksistä muissa järjestöissä. Urheiluseuroissa toimivista nuorista osallistuu muiden järjestöjen toimintaan jonkin verran pienempi osa kuin muiden järjestöjen jäsenistä keskimäärin. 'Urheilevasta nuorisosta' esimerkiksi 10,3 prosenttia toimii opiskelijajärjestöissä, kun vastaava osuus esim. koulun kerholaisista on 21,5, luonnonsuojelijajärjestöjen jäsenistä 25,0 ja hyväntekeväisyysjärjestöiden toimintaan osallistuvista 21,3 prosenttia.

Tässä yhteydessä kannattaa kuitenkin pitää mielessä, että urheiluseuroihin kuuluvia on huomattavasti enemmän kuin muiden järjestöjen toimintaan osallistuvia.

Entä sitten muiden järjestöjen jäsenten toiminta-aktiivisuus myös muissa kuin urheilujärjestöissä? Seuraavassa listataan systemaattisesti kaikki ne tapaukset, joissa yli osallistumisaktiivisuus toisentyypiseen järjestöön ylittää 10 prosenttia (urheilujärjestöjä ei erikseen mainita, koska kaiken tyyppisten järjestöjen jäsenistä vähintään kymmenesosa kuuluu myös urheiluseuraan).

---

puoluejärjestöissä on saatu myös Kunnallisalan kehittämissäätiön julkaisemassa Kansalaismielipide ja kunnat tutkimuksessa vuodelta 1997.

3 *Juhani Pehkonen ja Pekka Vähätalo: Lasten ja varhaisnuorten liikuntatutkimus 1995. Nuori Suomi ry/Suomen Gallup Oy.*

- *Opiskelijajärjestöt* -> koulun tai oppilaitoksen kerho
- *Urheiluseurat* -> kriteerin ylittäviä jäsenyyksiä ei muissa järjestöissä
- *Koulun/oppilaitoksen kerho* -> opiskelija- tai koululaisjärjestö
- *Seurakunta ym.* -> Partiolippukunta
- *Partiolippukunta* -> Opiskelija- tai koululaisjärjestö, seurakunta ym.
- *Luonnonsuojelujärjestö ym.* -> Opiskelija- tai koululaisjärjestö, hyväntekeväisyysjärjestö yms.
- *Maanpuolustus-/reserviläisjärjestö* -> Opiskelija- tai koululaisjärjestö, koulun tai oppilaitoksen kerho,
- *Puoluejärjestö* -> Opiskelija- tai koululaisjärjestö, maanpuolustus-/reserviläisjärjestö
- *Ihmisoikeus- tai rauhanjärjestö* -> Opiskelija- tai koululaisjärjestö, koulun tai oppilaitoksen kerho, luonnonsuojelu yms. järjestö, hyväntekeväisyysjärjestö
- *Muu harrastusjärjestö/-kerho* -> Opiskelija- tai koululaisjärjestö, koulun tai oppilaitoksen kerho

Jäsenyys eri opiskelija- ja koululaisjärjestöissä

Suurin opiskelija- ja koululaisjärjestöihin kuuluva ryhmä ovat Suomen Ylioppilaskuntien liiton (SYL) jäsenet. Niistä, jotka ilmoittautuvat tämän tyyppisten järjestöjen jäseniksi, 38,9 prosenttia on juuri SYL:iläisiä. Kun prosenttiosuus muutetaan lukumääräestimaatiksi, puhutaan 41.000:n henkilön suuruisesta joukosta.

Joka kymmenes (9,9 %; 10.500 nuorta) sanoo kuuluvansa Suomen Lukiolaisten Liittoon. Suomen Ammattikorkeakouluopiskelijain Yhdistysten Liitto (SAMOK) saa maininnoista osakseen 8,6 prosenttia, mikä viittaa 9.000 opiskelijan suuruiseen joukkoon. Suomen ammattikorkeakouluopiskelijoiden (SARKA) aktiivinen jäsenjoukko on lukumäärältään selvästi vähäisempi (2.500).

Yli 5.000 aktiivisempaa jäsentä on myös Suomen Tekniikan Opiskelijoiden Liitolla (STOL). Muut jäävät alle 5.000:n. Hieman useampi kuin joka neljäs (27,2 %; 28.500) kuuluu listassa mainitsemattomiin opiskelija- tai koululaisjärjestöihin.

Taulukko 3. Kuuluminen eri opiskelija- ja koululaisjärjestöihin.

	Lukumäärä	% Opiskelija- järjestöihin kuuluvista
• Suomen Ylioppilaskuntien liitto SYL	41.000	38,9
• Suomen Lukiolaisten Liitto	10.500	9,9
• Suomen Ammattikorkeakouluopiskelijain Yhdistysten Liitto SAMOK	9.000	8,6
• Suomen Tekniikan Opiskelijoiden Liitto STOL.....	8.000	7,4
• Suomen Terveystieteiden Opiskelijaliitto TERHOL..	4.500	4,3
• Suomen Kauppaopiskelijoiden liitto	4.000	3,7
• Suomen ammattikorkeakouluopiskelijat SARKA.....	2.500	2,5
• Suomen Ammattiin Opiskelevien Keskusliitto SAKKI	2.500	2,5
• Jokin muu opiskelijajärjestö.....	28.500	27,2

- ....Koska kyse on opiskelijoiden ja koululaisten organisaatioista, järjestökiinnittynäisyys eri ikä- ja koulutusryhmissä (osittain myös maantieteellisesti) tietyt noudattelee oppilaitoksista johtuvia luonnollisia rajoja.

- Sukupuolten välillä on havaittavissa, että naiset ovat miehiä aktiivisempia TERHOL:ssa, SYL:ssä sekä Suomen Lukiolaisten Liitossa, kun miehet ovat painokkaammin mukana SAMOK:iissa ja Suomen Kauppaopiskelijoiden liitossa.

Osallistuminen seurakunnan tai muun uskonnollisen yhteisön lapsi- ja nuorisotoimintaan

Uskonnollisista toimintamuodoista suosituimpia ovat evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnan kerhot tai sen muu lapsi- ja nuorisotoiminta. Tähän toimintaan osallistuu 52.500 suomalaisnuorta. Luku vastaa 7,7:ää prosenttia järjestötoiminnassa yleensä mukana olevista⁴.

Toiseksi suosituimmaksi uskonnollisten yhteisöjen nuorisotoimintajärjestöiksi nousevat nuorten miesten ja nuorten naisten kristilliset yhdistykset (NMKY, NNKY). Tässä on tosin pidettävä mielessä, että varsinkin urheilurintamalla monella paikkakunnalla 'namika' tai 'ynni' toimivat suhteellisen sekularisoituneessa roolissa. Kristillinen näkemys ja arvomaailma kieltämättä ovat olemassa näiden seurojen taustalla ja asia on yleisesti tiedossa, mutta ne vaikuttavat yleensä vain latentisti.

Taulukko 4. Osallistuminen seurakunnan tai muun uskonnollisen yhteisön lapsi- ja nuorisotoimintaan.

	Lukumäärä	% Järjestöihin kuuluvista
• Ev.lut. kirkon seurakunnan kerho tai lapsi- tai nuorisotoiminta.....	52.500	7,7
• NMKY tai NNKY.....	4.500	0,7
• Ortodoksisen kirkon seurakunnan kerho tai lapsi- tai nuorisotoimintaan.....	2.000	0,3
• Suomen Vapaakirkon nuoret.....	2.000	0,3
• Setlementtinuoret.....	1.500	0,2

Kolme muuta taulukossa 4 esiintyvää järjestöä 'pääsevät nauttimaan' selvästi vähäisemmästä suosiosta. Aktiivisia jäseniä tai näihin sitoutuvia nuoria on parin tuhannen verran.

- Evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien lapsi- ja nuorisotoimintaan osallistuu lähes kaksinkertainen määrä tyttöjä (34.000) verrattuna poikiin (19.000). Toiminta painottuu voimakkaasti alle 18 -vuotiaisiin. Tämän iän ylittäneitä on mukana noin 15.500, kun 10-14 -vuotiaita on mukana lähes saman verran (15.000) ja 15-18 -vuotiaita peräti 22.000.
- Evankelisluterilaisen kirkon seurakuntien kerhotoiminta menestyy suhteellisesti ottaen parhaiten maaseudulla. Maaseutumaisissa kunnissa asuvista, järjestötoimintaan osallistuvista, nuorista nimittäin 11,2 prosenttia osallistuu

⁴ Muista yksityiskohtaisemmista tarkasteluista poiketen, uskonnollisia järjestöjä koskevat kysymykset esitettiin kaikille niille, jotka kysymyksessä 1 ilmoittivat ylipäänsä osallistuvansa harrastustoimintaan. Ennakoon arveltiin, että uskonnollisten järjestöjen ollessa kyseessä, tarkastelun perustaminen kysymyksessä 2 (taulukko 2) annettuihin tietoihin, esittäisi uskonnollisiin järjestöihin liittyvän aktiivisuuden liian alhaisena.

seurakuntien kerhotoimintaan. Lukumääräisesti tässä puhutaan 16.500:sta nuoresta ja lapsesta.

Muun tyyppisissä kunnissa suhteellinen aktiivisuus on yhtä suurta 6-7 prosenttia, mutta absoluuttisin luvuin mitattuna kaupunkimaisessa kunnassa (tarkoittaa Suomen kaupunkeja ja suuria kuntataajamia pl. pääkaupunkiseutu) asuvia nuoria on suurin osa ev.lut. seurakuntien toimintaan osallistuvista nuorista (19.500). Pääkaupunkiseudulla toimintaan osallistuu noin 10.000 ja taajaan asutuissa kunnissa 6.500 nuorta.

Jäsenyys eräissä muissa järjestöissä

Edellisten lisäksi kysyttiin erikseen kuuteen muuhun järjestöön (taulukko 5). Näistä nuorisoseurat ja kotiseutuyhdistykset keräävät taakseen suurimmat joukot. Tosin kokonaisuuden kannalta kysymyksessä ei ole mikään massaosallistuminen. Toiminnassa on mukana 22.000 nuorta, mikä vastaa 3,2:a prosenttia järjestöihin kuuluvista tai niissä toimivista nuorista.

Kolmella luonnon- tai eläinsuojeluun keskittyvällä järjestöllä on kullakin suurin piirtein yhtä suuri aktiivinen jäsenjoukko. Luonto-Liitto on 12.000:n valinta. Jossakin muussa luonnonsuojelu- tai ympäristöjärjestössä/ryhmässä vaikuttaa 10.500 nuorta. Jossakin muussa eläinsuojeluliitossa tai -yhdistyksessä toimii saman verran nuoria.

Suomen Varusmiesliiton toimintaan osallistuu aktiivisemmin 11.000 miestä. Tämä vastaa 1,6:tta prosenttia järjestötoimintaan osallistuvista nuorista, mutta 5,2:a prosenttia siinä mukana olevista miehistä.

Taulukko 5. Jäsenyydet eräissä muissa järjestöissä.

	Luku- määrä	% Järjestöihin kuuluvista
• Nuorisoseura tai jokin kotiseutuyhdistys	22.500	3,3
• Suomen Varusmiesliitto ⁵	11.000	1,6
• Luonto-Liitto (Suomen Luonnonsuojeluliitto)	12.000	1,7
• Joku muu luonnonsuojelu- tai ympäristöjärjestö tai -ryhmä	10.500	1,5
• Joku muu eläinsuojeluliitto/-yhdistys tai -ryhmä (esim. Animalia)	10.500	1,5

- Luonnon- ja eläinsuojelujärjestöissä toimivista aktiivijäsenistä suurin osa on naisia/tyttöjä. Luonto-Liiton toimintaan osallistuvista naisten osuus on 72 prosenttia. Muiden luonnonsuojelujärjestöjen jäsenistä naisia on 81 prosenttia ja eläinsuojelujärjestöjen jäsenistä peräti 94 prosenttia.

⁵ Suomen Varusmiesliiton toimintaan aktiivisemmin osallistuneilla on ilmeisesti sekoittunut varusmiestoimikuntien ja Varusmiesliiton roolit. Vuosittain varusmiespalvelun suorittaa noin 25.000-29.000 henkilöä. Varusmiesliitto on poliittinen etujärjestö, jonka toiminnassa on maksimissaan mukana noin 1.000-1.500 henkilöä. Varusmiehille esim. vapaa-ajan aktiiviteettejä järjestävän varusmiestoimikuntien toimintaan osallistuu huomattavasti useampi.

Eläinsuojelujärjestöistä voi vielä todeta, että 19-24 -vuotiaat ovat suurin niissä toimiva ikäryhmä. Luonto-Liitossa vastaava ryhmä ovat 25-29 -vuotiaat, kun muissa luonnonsuojelujärjestöissä on suurin piirtein yhtä paljon kaikkiin ikäryhmiin kuuluvia.

Luonnon- ja eläinsuojelujärjestöissä mukana olevista moni asuu kaupunkimaisissa kunnissa. Eläinsuojelujärjestöissä toimivista kaupunkimaisissa kunnissa asuu 4.500 nuorta, kun muuntyyppisillä paikkakunnilla asuvien yhteenlaskettu määrä on 6.000. Luonton-Liiton jäsenistä enemmistö asuu kaupungeissa (pääkaupunkiseutu 4.500, kaupunkimaiset kunnat 3.500), mutta muissa luonnonsuojelujärjestöissä toimivista puolet on kotoisin maaseutumaisesta kunnasta.

- Maaseutumaisissa kunnissa asuvat nuoret ovat nuorisoseura- ja kotiseutu-toiminnan voimalähde. 22.000:sta näiden toimintaan osallistuvasta nuoresta nimittäin 9.000 on kotoisin pienistä maaseutukunnista. Varsin mielenkiintoista on, että toiseksi suurin ryhmä eivät olekaan taajaan asuttujen kuntien nuoret (3.500), vaan kaupunkimaisissa kunnissa asuvat (8.500). Pääkaupunkiseutulaiset (1.000) ovat tässä joukossa (intuitiivisesti ajatellenkin selvä asia) vähemmistö.

Toinen nuorisoseuratoiminnasta mainittavaksi tuleva asia on toimintaan osallistuvien poikien lukumäärä. Poikia on mukana 12.500 ja tyttöjä 9.500.

OSALLISTUMISAKTIIVISUUS ERI JÄRJESTÖJEN TOIMINTAAN

Erityyppisiin järjestöihin kuuluvien nuorten osallistumisaktiivisuutta tarkasteltiin kahdesta näkökulmasta. Ensinnäkin kiinnostuksen kohteena oli, kuinka aktiivisesti he yleensä ottaen ovat mukana niissä järjestöissä, joissa ovat jäseniä tai joiden toimintaan tapaavat osallistua. Tässä haluttiin saavuttaa kokonaiskuva nuorten järjestöosallistumisen aktiivisuudesta.⁶

Taulukko 6. Osallistumisaktiivisuus järjestötoimintaan yleensä järjestötyypeittäin (% kunkin tyyppisen järjestön toimintaan osallistuvista; yhteenlaskettu määrä > kaikki yhteensä, koska joillakin useampia järjestöjäsenyyksiä).

	Opisk./ Koulul.	Urheilu/ liikunta	Koulu/ oppilait.	Srk./ Usk.	Partio	Luonto/ eläins.
• Väh. 3 krt./vko.....	22,3	47,7	36,7	43,2	29,0	21,2
• 1-2 krt./vko.....	29,5	34,7	43,0	44,6	53,6	19,2
• 1-2 krt./kk.....	18,1	8,8	15,2	4,1	8,7	17,3
• Joka toinen kk.....	7,8	1,2	2,5	1,4	1,5	7,7
• Muutama krt./v.....	12,1	4,5	1,3	4,1	1,5	9,6
• Harvemmin.....	4,8	1,2	--	2,7	2,9	15,4
• Ei osallistu.....	4,2	1,5	1,3	--	2,9	9,6
• Ei osaa sanoa.....	1,2	0,4	--	--	--	--
(n)	108.000	435.000	51.500	48.000	45.000	34.000

	Hyv.tek./ avustus	Maanp./ reservil.	Puolue	Ihmisoik./ rauha	Muu harr.	Kaikki Yht.
• Väh. 3 krt./vko.....	22,9	20,5	9,5	9,1	26,8	33,6
• 1-2 krt./vko.....	31,1	22,7	19,1	27,3	49,3	35,8
• 1-2 krt./kk.....	14,8	22,7	33,3	27,3	13,0	12,7
• Joka toinen kk.....	--	6,8	23,8	18,2	5,1	3,7
• Muutama krt./v.....	13,1	13,6	9,5	--	3,6	7,1
• Harvemmin.....	14,8	9,1	--	9,1	0,7	3,5
• Ei osallistu.....	1,6	4,5	4,8	9,1	0,7	3,1
• Ei osaa sanoa.....	1,6	--	--	--	0,7	0,6
(n)	40.000	29.000	13.500	7.000	89.500	682.000

Taulukon lukujen perusteella tulee käsitykseen, että osallistuminen on oikeastaan yllättävänkin aktiivista. Vaikka kyse on kokonaisaktiivisuudesta (kullakin sarakeella summautuu osallistuminen myös muiden kuin kulloinkin mainittujen järjestötyyppien toimintaan), puoluejärjestöihin sekä ihmisoikeus- ja rauhanjärjestöihin kuulumattomat huomioon ottamatta, järjestötoimintaan osallistuvista enemmistö (33,6 % + 35,8 % = 69,4 %) on toiminnassa mukana viikoittain.

Tuskin on yllätys, että urheiluseuran ja liikuntajärjestöjen jäsenet osoittautuvat kaikkein aktiivisimmiksi. Tästä joukosta järjestötoimintaan osallistuu vähintään kolme kertaa viikossa 47,7 prosenttia. Lisäksi joka kolmas on mukana kerran pari viikossa. Tulos on luonnollinen, sillä aktiiviselle urheilu- ja liikuntaharrastukselle on ominaista säännöllisyys. Kehittyminen vaatii useamman harjoituskerran viikossa.

⁶ Vastattava kysymys kuului: "kuinka usein osallistut ylipäätään erityyppisten järjestöjen, seurojen, kerhojen tai vastaavien toimintaan?"

Toinen joukosta erottuva ryhmä ovat seurakunnan tai muun uskonnollisen yhteisön lapsi- tai nuorisotoimintaan osallistuvat. Tästä joukosta 43,2 prosenttia osallistuu tavallisesti yhteisön toimintaan ainakin kolme kertaa viikossa. Lisäksi 44,6 prosenttia on mukana pari kertaa viikossa.

Muun tyyppisiin järjestöihin osallistuvista voidaan todeta, että runsas viidennes - neljännnes joukosta on erittäin aktiivisia, vähintään kolmesti viikossa järjestötoimintaan osallistuvia. Myös pari kertaa viikossa mukana olevia on vähemmän kuin urheiluseurojen ja seurakunnan järjestämän toiminnan yhteydessä havaittiin.

Toinen mielenkiinnon kohde oli yksilöity osallistumisaktiivisuus. Eräistä järjestöistä esitettiin myös yksilöityjä kysymyksiä (vrt. luvut 3.1 - 3.3). Niiltä, joille nämä kysymykset esitettiin, tiedusteltiin myös, kuinka aktiivisesti he toimivat juuri kyseessä olevassa, 'omassa' järjestössään.

Taulukko 7. Osallistumisaktiivisuus oman järjestön toimintamuotoihin järjestötyypeittäin (% kunkin tyyppisen järjestön toimintaan osallistuvista).

	Opiskelija/ koululais	Koulu/ oppilait.	Srk./ uskonn.	Partio	Luonto/ eläins.	Puolue
• Väh. 3 krt./vko.....	3,4	6,3	7,3	7,2	2,2	--
• 1-2 krt./vko.....	15,0	63,3	67,3	65,2	6,7	5,9
• 1-2 krt./kk.....	26,5	17,7	10,9	14,5	17,8	17,6
• Joka toinen kk.....	10,2	2,5	1,8	1,5	6,7	23,5
• Muutama krt./v.....	20,4	5,1	10,9	5,8	20,0	35,3
• Harvemmin.....	11,6	3,8	1,8	2,9	11,1	17,6
• Ei osallistu.....	12,2	1,3	--	2,9	33,3	--
• Ei osaa sanoa.....	0,7	--	--	--	2,2	--

Taulukosta 6 selviävät vastausjakautumat kertovat sen, että - ainakin urheiluseuroja lukuunottamatta - suurin osa kaikkein aktiivisimmasta joukosta (useita kertoja viikossa osallistuvista) on jäsen useammassa järjestössä.

Vähintään kolmesti viikossa osallistuvien lukumäärä nimittäin vaihtelee 7,3:n ja 3,4:n välillä ollen selvästi alhaisempi kuin yleisaktiivisuutta mittaavassa kysymyksessä (taulukossa 7).

Kerran tai kahdesti viikossa osallistuu seurakuntien kerhotoimintaan kaksi kolmesta (67,3 %) ja partiolippukunnan (65,2 %) sekä koulujen ja oppilaitosten kerhoihin lähes yhtä moni (63,3 %).

Opiskelija- ja koululaisjärjestöille on luonteenomaista tietynlainen kaksijakoisuus. Parinkymmenen prosentin suuruinen joukko on aktiivisesti mukana, osallistuen toimintaan vähintään kerran viikossa. Neljäsosa on mukana kerran pari kuussa. Toisaalta runsas kymmenesosa osallistuu tyylisiin 'kerran vuodessa'. Samansuuruisen joukon aktiivisuus pelkistyy jäsenmaksun suorittamiseen.

Puoluejärjestöihin kuuluvia voitaisiin luonnehtia lähes samanlaisin sanankäntein. Tosin asteikon molemmat päät ovat 'tyhjä'. Tosi aktiiviset ovat mukana kerran pari viikossa (onko toimintaakaan tämän useammin) ja kukaan liittyneistä ei ole täysin passiivinen.

Oma lukunsa ovat luonnon- tai eläintensuojelua harjoittavat organisaatiot. Nuorten suhde järjestöihin muistuttaa aikuisten tapaa ottaa kantaa asiaan: kolmasosa on mitä ilmeisimmin mukana kannattaakseen ja tukeakseen hyväksi katsomaansa asiaa, mutta jättää varsinaisten toimenpiteiden toteuttamisen ja aktiivisen järjestötoiminnan muiden huoleksi. Erittäin aktiivisten osuus onkin selvästi pienempi kuin muiden tutkimuksen kohteena olevien järjestöjen kohdalla.

Lisäksi, seurakuntien kerhojen ja partiolippukuntatoiminnan välisestä yhteydestä voidaan todeta, että seurakunnan kerhotoimintaan osallistuvista yli 70 prosenttia sanoo osallistuvansa partiotoimintaan kerran pari viikossa. Vastaavasti partiolippukuntaan kuuluvista lähes kaksi kolmasosaa käy yhtä usein seurakunnan järjestämässä kerhotilaisuudessa.

TYTYVÄISYYS OMAN JÄRJESTÖN TOIMINTAAN

Osallistumisaktiivisuuden lisäksi haluttiin selvittää, kuinka hyvin järjestöjen toiminnan sisältö vastaa siihen kohdistettuja odotuksia. Kysymysteknisesti tätä asiaa lähestyttiin yksinkertaisella, mutta hyvin tehokkaasti asiaa kuvaavalla tavalla. Järjestötoimintaan osallistuvia nuoria nimittäin pyydettiin kertomaan, kuinka tyytyväisiä he ovat siihen järjestötoimintaan, missä ovat mukana.

Mielipiteensä saattoi ilmaista viisiportaisella asteikolla. Nuori saattoi olla erittäin ja melko tyytyväinen ei tyytyväinen eikä tyytymätön, melko tai erittäin tyytymätön. Tavanomaiseen tapaan mukana oli spontaani (ei kerrottu vastaajalle) vaihtoehto 'ei osaa sanoa'.

Kuten järjestöosallistumista käsitelleiden kysymystenkin osalta, järjestötoimintaan osallistuvia pyydettiin arvioimaan, kuinka tyytyväisiä he yleensä ovat siihen toimintaan, johon osallistuvat. Lisäksi niistä organisaatiosta, joihin osallistumista tarkasteltiin erikseen, esitettiin kysymys kyseisen järjestön toiminnan tyydyttävyydestä.

Taulukkoon 8 on merkitty tulokset 'yleisluontoisemmasta' tarkastelusta. Vastaukset sijoittuvat lähes järkiään asteikon kahteen myönteisimpään vaihtoehtoon. Kaksi viidesosaa (39,9 %) on erittäin tyytyväinen. Hieman useampi kuin joka toinen (53,9 %) lisäksi toteaa olevansa tilanteeseen melko tyytyväinen.

Yhteenvedonomaaisesti voikin todeta tyytyväisyyden vallitsevan ja, että kenelläkään järjestötoimintaan osallistuvalla ei varmasti ole ainakaan suurempaa valittamisen aihetta. Tämä luonnollisesti johtuu siitä, että sellaisten järjestöjen toiminnassa ei yleensä olla edes mukana, joiden toimintaan ollaan tyytymättömiä. Tämän takia tarkastelussa pääpaino tulee lähinnä täysin tyytyväisten ja osittain tyytyväisten osuuksien eroihin.

Kaikkein tyytyväisimmiltä vaikuttavat seurakuntien tai muiden uskonnollisten yhteisöjen lapsi- tai nuorisotoimintaan osallistuvat. Heistä useampi kuin joka toinen (55,4 %) on erittäin tyytyväinen niiden järjestöjen toimintaan, missä ovat jäseninä tai minkä toimintaan osallistuvat.

Urheiluseurat ja liikuntajärjestöt voidaan hyvin mainita samasta syystä. Vaikka erittäin tyytyväisten osuus ei ole yhtä suuri kuin seurakuntien kohdalla, tyytyväisyys näiden organisaatioiden toimintaan on melkoista niiden nuorisojäsenten keskuudessa. Erittäin tyytyväisiä on 44,1 prosenttia, melko tyytyväisiä jonkin verran enemmän, 52,3 prosenttia.

Taulukko 8. Tyytyväisyys niiden järjestöjen toimintaan, joissa on mukana järjestötyypeittäin (% kunkin tyyppisen järjestön toimintaan osallistuvista).

	Opisk./ koulul.	Urheilu/ liikunta	Koulu/ oppilait.	Srk./ uskonn.	Partio	Luon- eläins.
• Erittäin tyytyväinen..	22,9	44,1	39,2	55,4	33,3	32,7
• Melko tyytyväinen ...	65,1	52,3	58,2	44,6	62,3	51,9
• Ei kumpaakaan	8,4	2,4	1,3	--	1,4	13,5
• Melko tyytymätön.	1,2	0,9	1,3	--	--	--
• Erittäin tyytymätön	0,6	--	--	--	--	--
• Ei osaa sanoa	1,8	0,3	--	--	2,9	1,9
(n)	108.000	435.000	51.500	48.000	45.000	34.000

	Hyväntek./ avustus	Maanp./ reservil.	Puolue	Ihmisoik./ rauha	Muu harr.	Kaikki yht.
• Erittäin tyytyväinen..	24,6	18,2	9,5	36,4	42,0	39,9
• Melko tyytyväinen ...	65,6	70,4	71,4	63,6	55,1	53,9
• Ei kumpaakaan	6,6	9,1	14,3	--	2,2	4,1
• Melko tyytymätön.	--	2,3	--	--	--	0,9
• Erittäin tyytymätön	--	--	--	--	--	0,1
• Ei osaa sanoa	3,3	--	4,8	--	0,7	1,1
(n)	40.000	29.000	13.500	7.000	89.500	682.000

Koulujen ja oppilaitosten kerhotoiminta, partiolippukunnat, luonnon- ja eläinsuojelujärjestöt sekä ihmisoikeus- ja rauhanjärjestöt muodostavat tyytyväisyyttä kuvaavien prosentiosuuksien perusteella eräänlaisen väliryhmän.

Opiskelija- ja koululaisjärjestöt sekä hyväntekeväisyys ja avustuseräjäjärjestöt tulevat mainituiksi näiden jälkeen. Erittäin tyytyväisten osuus on runsaan viidenneksen - vajaan neljänneksen luokkaa.

Tämä on kuitenkin selvästi enemmän kuin puolueiden nuorisojärjestöjen kohdalla. Niihin on erittäin tyytyväinen vain kymmenesosa (9,5 %). Tosin on huomattava, että melko tyytyväisten osuus on melko suuri, 71,4 prosenttia. Tyytyväisyys puoluejärjestöihin muistuttaa oikeastaan melko tavalla maanpuolustus- ja reserviläisjärjestöihin kohdistettua tyytyväisyyttä.

Taulukko 9. Tyytyväisyys niiden järjestöjen toimintaan, joissa on mukana. Tyytyväisten osuuksia eri nuorisoryhmissä. Tällä hetkellä järjestötoiminnan ulkopuolella olevat.

	Naiset/tytöt %	Miehet/pojat %	Kaikki %
• Erittäin tyytyväinen.....	45,8	34,8	39,9
• Melko tyytyväinen	48,7	58,4	53,9
• Ei kumpaakaan	3,5	4,7	4,1
• Melko tyytymätön	0,8	0,9	0,9
• Erittäin tyytyväinen.....	--	0,2	0,1
• Ei osaa sanoa	1,2	--	1,1
(n)	319.500	362.500	682.000

	10-14 -v. %	15-18 -v. %	19-24 -v. %	25-29 -v. %
• Erittäin tyytyväinen.....	51,7	39,5	31,3	34,1
• Melko tyytyväinen	45,6	55,2	59,8	57,2
• Ei kumpaakaan	0,6	3,3	7,1	6,1
• Melko tyytymätön	0,9	1,4	0,4	0,9
• Erittäin tyytymätön	--	0,5	--	--
• Ei osaa sanoa	1,2	--	1,4	1,7
(n)	214.000	136.500	182.500	149.000

- Vaikka tyytyväisyys on suurta läpi koko joukon, tytöissä on kymmenkunta prosenttiyksikköä enemmän erittäin tyytyväisiä kuin pojissa. Eri ikäryhmistä joukosta erottuvat 10-14 -vuotiaat. Heistä peräti joka toinen on erittäin tyytyväinen siihen kerho- ja järjestötoimintaan, johon ottaa osaa.

Taulukko 10. Tyytyväisyys oman järjestön toimintamuotoihin järjestötyypeittäin (% kunkin tyyppisen järjestön toimintaan osallistuvista).

	Opisk./ koulul.	Koulu/ oppilait.	Srk./ uskonn.	Partio	Luonto/ eläins.	Puolue
• Erittäin tyytyväinen..	16,3	40,5	56,4	50,7	22,2	11,8
• Melko tyytyväinen ...	63,9	54,4	36,4	46,4	55,6	64,7
• Ei kumpaakaan	13,6	3,8	3,6	1,5	11,1	23,5
• Melko tyytymätön	2,7	1,3	3,6	--	6,7	--
• Erittäin tyytymätön	0,7	--	--	1,5	--	--
• Ei osaa sanoa	2,7	--	--	--	4,4	--

Taulukossa 10 kertovat siihen merkittyihin järjestöihin kuuluvat käsityksensä kyseisestä organisaatiosta. Verrattuna edelliseen yleistarkasteluun, partiolaisten käsitykset näyttävät eniten erilaisessa valossa. Kun he ajattelevat pelkästään omaa järjestöään, monen osalta tyytyväisyyden aste kohoaa.

Asetelman dramaattisuutta tosin lieventää, että siirtymä tapahtuu kategoriasta 'melko tyytyväinen' ryhmään 'erittäin tyytyväinen'. Kannattaa kuitenkin panna merkille, että partiolaiset ovat varsin tyytyväisiä partiolippukunnissa tapahtuvaan toimintaan. Vain seurakunnat ja muut uskonnolliset yhteisöt voivat nauttia laajamittaisemmasta tyytyväisyydestä.

Opiskelija- ja koululaisjärjestöjen sekä luonnon- ja eläinsuojelujärjestöjen osalta tilanne kääntyy päinvastaiseksi. Arvioitaessa yksinomaan näitä järjestöjä, erittäin tyytyväisten osuudet pienenevät jonkin verran. Kun puolueiden nuorisojärjestöjen toimintaan osallistuvat ajattelevat omaa pelkästään omaa puoluejärjestöään, melko tyytyväisten osuus vähenee ja neutraalin 'ei tyytyväinen eikä tyytymätön' -vaihtoehdon valinneiden osuus lisääntyy.

KESKEISET SYYT JÄRJESTÖIHIN KUULUMISELLE

Keskeisiä järjestöjäsenyyden syitä tarkasteltiin kysymyksenasettelulla, jossa järjestötoimintaan osallistuville esitettiin yhteensä kolmesta mahdollista syytä olla mukana seura-/järjestötoiminnassa. Nuorten tehtävänä oli arvioida jokaista tekijää erikseen ja kertoa, kuinka merkittävänä pitää sitä omalla kohdallaan.

Useimmat ovat menneet mukaan järjestötoimintaan omaksi ilokseen. Kahdella kolmesta tämä tekijä on vaikuttanut paljon, joka viidennellä jonkin verran. Yhteensä 85,5 prosenttia siis pitää tätä tekijää enemmän tai vähemmän merkittävänä perusteena.

Mielekkään vapaa-ajan harrastuksen saaminen on merkinnyt neljälle viidestä (82,0 %) ainakin jonkin verran. Paljon merkitystä tällä tekijällä on ollut 60,5:lle prosentille. Toimintamuotojen mielenkiintoisuutta voidaan pitää lähes yhtä keskeisenä tekijänä. Kokonaismerkitys on samaa luokkaa (80,2 %:n mielestä vaikuttaa ainakin jonkin verran), mutta niitä, joiden mielestä tällä asialla on paljon vaikutusta, on hieman vähemmän (51,0 %).

Muiden tekijöiden merkitys on vähäisempi. Eräät liittyvät järjestötoimintaan, jota saavuttaisivat paremmin itselleen asettamia tavoitteita. Tätä pitää ainakin jonkin verran merkittävänä syynä 60,5 prosenttia. Tosin vain joka neljäs (26,7 %) korostaa paljon tämän tekijän vaikutusta.

Hyödyllisen tiedon saaminen on ollut 59,0:lla prosentilla ainakin jonkin verran painava syy alkaa järjestötoiminta. Joka toinen (50,9 %) on pyrkinyt hankkimaan tietoa, jota voi hyödyntää työssä, opiskelussa tai elämässä yleensä. Melko moni (43,9 %) on liittynyt mukaan, koska kaveritkin menivät.

Edellä mainitut, kaikkein keskeisimmät, järjestötoimintaan liittymisen syyt ovat sekä varsin henkilökohtaisia että sellaisia, joiden toteutumisen voi hyvin sanoa lisäävän nuoren elämänlaatua.

Yhteiskunnallisemmilla syillä on merkitystä selvästi harvemmillä. Vain hieman runsas kolmannes (35,6 %) on liittynyt järjestöihin, koska sillä tavoin saa hyvän mahdollisuuden vaikuttaa. Yhtä moni (34,7 %) haluaa liittymisellään tukea järjestön tavoitteita laajemmin yhteiskunnassa.

Kolmasosa (33,2 %) järjestötoimintaan osallistuvista nuorista myöntää jäsenyyden tuovan turvallisuutta elämäänsä. Joka neljäs (27,0 %) jatkaa vanhempiansa perinnettä. Vanhemmat ovat joko itse olleet vastaavan järjestön jäseniä aikaisemmin tai sitten he ovat neuvoneet lapsiaan liittymään järjestöön. Vain marginaalinen osa (3,0 %) kokee joutuneensa mukaan pakosta.

Raportin loppuun sijoituvissa kuvioissa tarkastellaan kunkin tyyppiseen järjestöön kuuluvien käsityksiä jäsenyytensä taustalla olevista syistä. Kuvioihin merkitty viiva kuvaa koko joukon (järjestötoimintaan osallistuvat) keskimääräisiä käsityksiä ('vaikutti paljon' + 'vaikutti jonkin verran' yhteenlasketut osuudet).

Eri tekijöiden tärkeysjärjestys ei vaihtelee kovin paljon erityyppisten järjestöjen jäsenten vastauksissa. Edellä kuvattu, koko joukon preferenssijärjestys pätee pääsääntöisesti mihin tahansa tutkimuksen kohteena olleeseen järjestötyyppiin.

Kuvioiden perusteella on kuitenkin mahdollista tarkastella kunkin järjestöjäsenyyden taustalla olevia erityispiirteitä. Asiasta pääsee selville, kun tarkastelee sitä, missä kohdin 'vaikutti paljon' ja 'vaikutti jonkin verran' osuudet poikkeavat selvemmin läpi kuvion kulkevasta viivasta (vastaava asia koko joukolla keskimäärin). Yhteenvedonomaaisesti voidaan siten todeta seuraava⁷.

⁷ Tässä mainitaan vain keskimääräistä enemmän tai vähemmän vaikuttavia tekijöitä. Tarkastelu on siis suhteellinen, mikä kannattaa pitää mielessä arvioitaessa eri tekijöitä. Jos esim. jokin tekijä korostuu jonkin ryhmän osalta keskimääräistä vähemmän, se ei tarkoita, etteikö kyseisellä tekijällä sinänsä olisi suuri merkitys absoluuttisesta näkökulmasta.

Opiskelija- tai koululaisjärjestöihin liitytään keskimääräistä useammin siksi, että jäsenyyden katsotaan antavan hyödyllistä tietoa sekä tuovan hyötyä työssä, opiskelussa tai elämässä. Keskimääräistä harvempi liittyy näihin järjestöihin omaksi ilokseen tai, koska toivoo saavansa mielekkään vapaa-ajan harrastuksen tai kokee järjestön toimintamuodot mielenkiintoisiksi.

- **Urheiluseurat ja liikuntajärjestöt** edustavat tässä yhteydessä tyypillistä suomalaista järjestöä. Tosin näihin järjestöihin kuuluu valtaosa järjestöosallistujista. Siten koko joukon keskiarvossa painottuvat vahvasti urheiluvan nuorison preferenssit.
- Myös **koulun tai oppilaitoksen kerhon** toimintaan osallistuvien näkemykset ovat paljolti kuin koko joukolla keskimäärin. Kaksi aivan vähäistä poikkeamaa voidaan silti mainita. Keskimääräistä hieman suurempi osa etsii mielekkäitä vapaa-ajan harrastuksia ja liittyy, koska 'kaveritkin menivät'.
- Myös **uskonnolliseen lapsi- tai nuorisotoimintaan** osallistuvien vastaukset noudattelevat koko joukon keskiarvoa. Tätä aavistuksen verran useampi toivoo saavansa ystäviä tai liittyy, koska ystävätkin menivät mukaan. Keskimääräistä jonkin verran harvempi pyrkii tällä tavoin saavuttamaan omia tavoitteitaan.
- Tarkasteltaessa syitä liittyä **partiolippukunnan** jäseneksi, on löydettävissä useampia tärkeydeltään keskimäärän ylittäviä syitä. Mainittavia ovat ainakin toimintamuotojen mielenkiintoisuus, halu tukea järjestön tavoitteita, toiminnasta saatavien tietojen hyödyllisyys ja niiden hyödynnettävyys työssä, opiskelussa ja elämässä. Lisäksi voidaan mainita se, että monet liittyvät saadakseen ystäviä tai, koska ystävät liittyivät aiemmin.
- **Luonnon-/eläinsuojelu- ja ympäristöjärjestöjen** osalta tilanne on erilainen. Keskimääräistä useammin korostetaan kolmea asiaa. Monet haluavat tukea järjestön hyviä tavoitteita ja tuntevat saavansa jäsenyyden perusteella hyödyllistä tietoa. Toisaalta moni toimii ympäristöjärjestössä saadakseen vaikutusmahdollisuuksia. Keskimääräistä selvästi harvemman jäsenyyden syynä on mielekkään vapaa-ajan harrastuksen hankkiminen tai se että pitää järjestön toimintamuotoja mielekkäinä. Sama voidaan sanoa ystävien hankkimisesta tai ystävien esimerkin voimasta.
- **Hyväntekeväisyys- avustus- tai vammaisjärjestöihin** liitytään keskimääräistä useammin, koska halutaan tukea järjestön tavoitteita tai hankitaan sieltä hyödyllistä tietoa, joka on hyödynnettävissä elämässä yleensäkin. Ystävien esimerkki on tässä tapauksessa vähempimerkityksinen. Uusia ystäviäkin haetaan keskimääräistä vähemmän. Kukaan ei tunne liittyneensä pakosta.
- Järjestön tavoitteiden tukeminen sekä hyödyllisen tiedon saaminen ovat ainoat asiat, jotka mainitaan keskimääräistä useammin **maanpuolustus- tai reserviläisjärjestöjäsenyyden** syinä. Omien tavoitteiden saavuttaminen, mielekkään vapaa-ajan harrastuksen hankkiminen sekä tietojen hyödyntäminen työssä, opiskelussa tai elämässä mainitaan keskimääräistä jonkin verran harvemmin.
- Vaikutusmahdollisuuksien hankkiminen, hyödyllisen tiedon saaminen ja hyödyntäminen sekä halu tukea niin järjestön tavoitteita kuin omiakin päämääriä on keskimääräistä useammin **puolueen nuoriso- varhaisnuoriso- tai perusjärjestöjäsenyyden** taustalla. Ystävien osoittama esimerkki tai uusien ystävyys-suhteiden luominen tulee mieleen harvemmalla kuin muiden järjestöjen toimintaan osallistuvilla.
- Tietyt 'vakaumukselliset' perusteet ovat keskeisesti myös **ihmisoikeus- tai rauhanjärjestöjen** jäsenten liittymisen taustalla. Keskimääräistä selvästi useammin mainitaan halu tukea järjestön tavoitteita, hyödyllisen tiedon saa-

minen sekä vaikutusmahdollisuuksien lisääntyminen. Keskimääräistä selvästi harvemmin pyritään saavuttamaan omia tavoitteita tai hakemaan mielekästä vapaa-ajan harrastusta. Ystävien esimerkkiä tärkeinä pitävien osuus alittaa myös keskimääräisen.

- **Muiden kuin edellä mainittujen organisaatioiden järjestämien harrastuskerhojen** jäsenten liittymisperusteet myötäilevät melko tavalla koko joukon keskiarvoa. Mielekkään vapaa-ajan harrastuksen vuoksi tai siksi, että järjestön toiminta on mielenkiintoista tosin hakeudutaan näihin järjestöihin aavistuksen verran keskimääräistä useammin.

(katso myös liitteen 1 kaaviot)

ERITYYPPISTEN JÄRJESTÖJEN KIINNOSTAVUUS

Sitten koko joukolta - myös niiltä, jotka eivät osallistu ollenkaan järjestötoimintaan - tiedusteltiin, minkä tyyppiset järjestöt vaikuttavat heidän mielestään kiinnostavilta. Haastateltaville luettiin eri tyyppisiä järjestöjä ja nämä poimivat listasta kaikki kiinnostavina pitämänsä.

Lähtökohta siis oli strukturoitu. Lista, josta vaihtoehdot valittiin oli yhtä poikkeusta lukuun ottamatta (jokin muu kuin koulun, seurakunnan tai partion harrastuskerho) sama kuin se, minkä avulla tutkittiin, minkälaisissa seuroissa ja kerhoissa järjestötoimintaan osallistuvat ovat mukana (luku 2). Kiinnostuneisuus määriteltiin siten, että pyydettiin nimeämään kaikki ne järjestöt, jonka toiminnassa nuorta kiinnostaisi olla mukana.

Vastaukset voidaan lukea taulukosta 11. Siinä on koko joukon mielipiteiden lisäksi erikseen esitetty tällä hetkellä järjestötoimintaan osallistuvien ja sen ulkopuolella olevien käsitykset.

Eniten kiinnostusta herättävät urheiluseurat ja liikuntajärjestöt. Järjestöihin tällä hetkellä kokonaan kuulumattomista useampi kuin kolme neljästä (77,2 %) on niistä siinä määrin kiinnostunut, että ainakin voisi ajatella liittyvänsä jäseneksi/toimintaan mukaan. Tämä tarkoittaa, että urheiluseuroilla on olemassa yli puolen miljoonan nuoren potentiaalinen 'jäsenreservi'. Huomautettakoon, että tämä luku käsittää pelkästään ne, nuoret, jotka tällä hetkellä eivät kuulu osallistu lainkaan seura- tai yhdistystoimintaan.

Erilaiset hyväntekeväisyysjärjestöt kiinnostavat seuraavaksi eniten, tosin urheilutoimintaan verrattuna jo selvästi vähäisemmässä määrin. Koko joukosta 46,0 ja järjestötoiminnasta tällä hetkellä kokonaan sivussa olevista nuorista 47,6 prosenttia voisi ajatella toimivansa tällaisissa järjestöissä. Mikäli asiaa ajatellaan kuten tehtiin edellä urheiluseurojen kohdalla, hyväntekeväisyysjärjestöillä on pelkästään nuorissa lähes 325.000 potentiaalisen toimijan reservi käytettävissään.

Taulukko 11. Kiinnostuneisuus erityyppisistä järjestöistä.

	Ei kuulu järjestöihin		Kuuluu järjestöihin		Kaikki nuoret	
	lkm.	%	lkm.	%	lkm.	%
• Urheiluseura.....	353.500	57,2	526.500	77,2	880.000	67,7
• Hyväntek./avustusjärj.....	273.500	44,3	324.500	47,6	598.000	46,0
• Luonnonsuojelu.....	222.500	35,9	277.000	40,6	499.500	38,4
• Ihmisoikeusjärjestö.....	216.500	35,1	232.500	34,0	449.000	34,6
• Opiskelija- tai koululaisj. .	150.500	24,3	246.500	36,1	397.000	30,6
• Koulun tai oppilait. kerho	134.500	21,8	218.500	31,9	353.000	27,2
• Maanpuolustusjärjestö.....	141.000	22,9	208.500	30,6	349.500	26,9
• Seurakunnan toiminta	99.500	16,1	156.000	22,8	255.500	19,7
• Partio	67.000	10,9	134.000	19,6	201.000	15,5
• Puoluejärjestö	48.500	7,8	75.500	11,0	124.000	9,5

Myös luonnonsuojelu kuuluu eniten kiinnostusta herättävien järjestöjen joukkoon. Kaikista nuorista 38,4 ja järjestöihin kuulumattomista 40,6 prosenttia (vastaa 277.000:a nuorta) ilmoittautuu tästä toiminnasta kiinnostuneiden ryhmään.

Seuraavana tällä 'suosituimmuuslistalla' tulevat ihmisoikeusjärjestöt sekä opiskelija- ja koululaisjärjestöt, jotka kiinnostavat noin joka kolmatta. Toiminta maan-

puolustusjärjestöissä kiinnostaa runsasta neljäsosaa. Heikoimmin tässä suhteessa menestyvät partiolippukunnat sekä poliittisten puolueiden nuorisotoiminta. Jälkimmäinen kiinnostaa harvempaa kuin joka kymmenettä nuorta.

Tulokset eivät suoranaisesti tue ajatusta passivoituvista suomalaisnuorista. Pikkemminkin kyse on päin vastaisesta tilanteesta. Useimpien järjestöjen kohdalla kiinnostuneiden osuus koko joukosta ylittää 30 prosenttia. Lisäksi, lukuun ottamatta ihmisoikeusjärjestöjä, tällä hetkellä järjestötoiminnan ulkopuolella olevista nuorista suurempi osa kuin toiminnassa mukana olevista tuntee kiinnostusta toimia kyseessä olevissa järjestöissä.

'Pinnan alla' siis on varsin paljon kysyntää järjestötoiminnalle. Kokonaan toinen asia ja varsinaisesti tämän tutkimuksen kysymyksenasettelun ulkopuolelle jäävä kysymys on tämän kiinnostuksen kanavoiminen uusiksi järjestöjäsenyyksiksi.

Jonkinlaista suuntaa antaa taulukko 12, jonka kertovat järjestöjen toiminnasta kiinnostuneiden osuuksia eri nuorisoryhmissä.

Taulukko 12. *Kiinnostuneisuus erityyppisistä järjestöistä. Kiinnostuneiden osuuksia eri nuorisoryhmissä. Tällä hetkellä järjestötoiminnan ulkopuolella olevat.*

	Naiset/tytöt		Miehet/pojat		Kaikki	
	lkm.	%	lkm.	%	lkm.	%
• Urheiluseura.....	434.500	66,9	445.500	68,5	880.000	67,7
• Opisk./ tai koululaisjärj. ...	225.500	34,7	171.500	26,4	397.000	30,6
• Koulun/oppil. kerho	194.000	29,8	159.000	24,5	353.000	27,2
• Seurakunnan toiminta	169.000	26,0	86.500	13,3	255.500	19,7
• Partio	103.500	15,9	97.500	15,0	201.000	15,5
• Hyväntek./avustusjärj.	397.000	61,1	201.000	31,0	598.000	46,0
• Luonnonsuojelu	338.000	52,0	161.500	24,9	499.500	38,4
• Maanpuolustusjärjestö.....	95.500	8,7	254.000	39,1	349.500	26,9
• Puoluejärj.	56.500	8,7	67.500	10,4	124.000	9,5
• Ihmisoikeusjärjestö.....	293.000	45,0	156.000	24,1	449.000	34,6
(n)	650.000		650.000		1.300.000	

	10-14 -v.		15-18 -v.		19-24 -v.		25-29 -v.	
	lkm.	%	lkm.	%	lkm.	%	lkm.	%
• Urheiluseura..	249.000	76,3	198.000	70,9	241.000	65,3	191.500	59,0
• Opisk./koulul...	76.000	23,3	102.500	36,8	162.000	43,8	56.500	17,4
• Koulun kerho...	97.000	29,7	81.500	29,1	123.500	33,5	51.500	15,8
• Srk:n toim.	69.500	21,3	63.000	22,6	63.500	17,3	59.000	18,2
• Partio	88.500	27,1	35.000	12,6	45.500	12,3	32.000	9,8
• Hyväntek.....	134.000	41,0	125.000	44,7	190.000	51,4	149.500	46,0
• Luonnons.	149.500	45,8	105.500	37,7	134.500	36,5	110.000	33,8
• Maanp.järj.	79.000	24,3	91.000	32,5	106.000	28,7	73.500	22,6
• Puoluejärj.....	32.500	10,0	26.700	9,5	39.500	10,7	25.500	7,8
• Ihmisoikeusj. ...	87.000	26,7	102.000	36,5	149.500	40,5	110.500	34,0
(n)	326.500		279.500		369.000		325.000	

Taulukko paljastaa melkoisia, miesten ja naisten välisiä eroja. Kiinnostus on yhtä laajamittaista vain kolmen järjestötyypin osalta: urheiluseurojen ja liikuntajärjestöjen, partiolippukuntien sekä puoluejärjestöjen.

- Pojista selvästi suurempi osa (39,1 %) kuin tytöistä (8,7 %) on kiinnostunut maanpuolustus- ja reserviläisjärjestöjen toiminnasta - ainakin siinä määrin, että voisi ajatella liittyvänsä niiden jäseneksi.

Kaikki muut järjestöt kiinnostavat selvästi useampia naisia kuin miehiä. Koulujen ja oppilaitosten kerhotoiminnasta kiinnostuneiden tyttöjen määrä on jopa 40 prosenttiyksikköä suurempi kuin vastaavalla tavalla ajattelevien poikien. Hyväntekeväisyys- ja avustusjärjestöjen osalta ero on 30:n prosenttiyksikön luokkaa, luonnon- ja eläinsuojelujärjestöjen 27 ja ihmisoikeus- tai rauhanjärjestöjen 21 prosenttiyksikköä.

- Jaettaessa joukko osiin iän perusteella, on tuloksista havaittavissa elämäntilanteesta ja -vaiheesta seuraavia painotuksia. Tällainen on ainakin 19-24 -vuotiaiden osoittama kiinnostus opiskelija- ja koululaisjärjestöjä kohtaan. Myös hyväntekeväisyys- ja ihmisoikeusjärjestöjen kiinnostavuuden korostuminen tämän ikäryhmän kohdalla voidaan ainakin osittain selittää näillä tekijöillä.

Urheiluseurojen ja partiolippukuntien kiinnostavuus vähenee jonkin verran iän lisääntyessä. Kun 10-14 -vuotiaista 76,3 prosenttia voisi liittyä urheiluseurojen toimintaan, 25-29 -vuotiaista tällä tavalla ajattelee enää 59,0 prosenttia. Partiolippukuntien kohdalla vastaavat lukemat ovat 27,1 ja 9,8.

Lisäksi joukkoon mahtuu järjestöjä, jotka herättävät suurin piirtein yhtä laajamittaista kiinnostusta eri ikäryhmissä. Tällaisista voidaan mainita mm. seurakunnat ja puoluejärjestöt. Luonnon- ja eläinsuojelujärjestöt mahtuvat samaan kategoriaan, mikäli nuorin (ja innokkain) ikäryhmä jätetään ottamatta huomioon. Puolueiden kohdalla kiinnostusluvut ovat samaa tasoa kuin järjestöjen ilmoittamat jäsenmäärät.

NUORTEN SUHDE POLITIikkaAN JA POLIITTISEEN VAIKUTTAMISEEN

Nuorten suhde puoluejärjestöihin ja puoluejärjestelmään on ollut monien kirjoitusten ja puheenvuorojen aihe. Eräät ovat esittäneet, että joukkokannatusta ylläpitävänä poliittisena koneistona puoluelaitos on vähitellen menettänyt elävän yhteyden kansalaisiin. Erityisesti tämän on sanottu koskevan nuoria ja ns. nuoria aikuisia.

Tämän tutkimuksen tulokset ovat väitteen mukaiset. Raportin alkuosasta (taulukko 2) kävi ilmi, että järjestötoiminnassa mukana olevista nuorista vain kaksi prosenttia tunnustaa kuuluvansa *'jonkin puolueen nuoriso- tai varhaisjärjestöön tai jonkin puolueen perusjärjestöön'*. Tämä vastaa 1,1:ä prosenttia kaikista tutkimuksen kohderyhmään kuuluvista nuorista.

Taulukko 13. Mieluisimpana pidetty puolue (%).

	Naiset/tytöt %	Miehet/pojat %	Kaikki %
• Vihreä Liitto.....	13,9	7,0	10,6
• Keskusta.....	9,2	11,2	10,2
• Kokoomus.....	7,1	10,4	8,7
• SDP.....	5,7	7,7	6,7
• RKP.....	2,4	1,9	2,1
• NUSU.....	0,8	3,0	1,9
• Vasemmistoliitto.....	1,4	1,2	1,3
• SKL.....	0,9	0,4	0,7
• Muu.....	0,7	0,9	0,8
• Ei mikään.....	36,1	35,0	35,5
• Ei osaa sanoa.....	21,8	21,1	21,5

Ne, jotka löytävät puolueiden joukosta mieleisensä, valitsevat yleensä jonkin niistä puolueista, jotka menestyvät myös 'aikuisten' valinnoissa. Suuret puolueet siis hallitsevat myös nuorten poliittisia preferenssejä.

Useimpien mielissä herättää myönteisiä ajatuksia Vihreä Liitto (10,6 %) tai Suomen Keskusta (10,2 %). Myös Kansallinen Kokoomus (8,7 %) sekä Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (6,7 %) erottuvat muista puolueista.

Nuorille mieluisin puolue kuitenkin on 'ei mikään'. Joka kolmannelle nimittäin ei kelpaa mikään suomalaisista puolueista. Lisäksi viidesosa (21,5 %) ei osaa sanoa, mikä voisi olla 'se' puolue.

Nuorisosta yli puolet siis joko sanoutuu kokonaan irti puolueista tai ajattelee, ettei kykene sitoutumaan mihinkään niistä. Havaintoa voidaan pitää vakavana, sillä kysymyksenasettelukin oli varsin avoin. Nuorilta ei nimittäin kysytty, mitä puoluetta he kannattavat, vaan mikä puolueista tuntuu heille kaikkein läheisimmältä. Epäroivia lisäksi rohkaistiin *sanomalla 'onko puoluetta, josta pidät edes hiukan enemmän kuin muista'*. Irtiotto puolueista vaikuttaa siten todelliselta.

Vieraantumisen on sanottu konkretisoituvan erityisesti vaaleissa. Nuoret keksivät vaalien aikaan parempaa tekemistä ja jättivät äänestämisen muiden huoleksi.

Tähän teemaan liittyen kysyttiin niiltä, jotka vuoden 1996 kunnallisvaalien aikaan olivat äänioikeutettuja, käyttivätkö he tätä oikeuttaan vai eivät. Näistä nuoris-

ta 63, 2 prosenttia sanoi äänestäneensä⁸. Vuoden 1996 kunnallisvaalien yleinen äänestysprosentti kohosi vain 61,1:een. Nuorten vastauksiin sisältyy tavanomaiset 10 - 15 prosenttiyksikköä 'ilmaa'. Osa haastatelluista nuorista ei ole kehdannut kertoa jättäneessä äänestämättä tai unohtanut jättäneensä äänestämättä.

- Naiset äänestivät 1996 hieman runsaslukuisemmin kuin miehet. Ero ei kuitenkaan ole aivan kolmea prosenttiyksikköäkään. Yli 25 vuotiaiden aktiivisuus on ollut jonkin verran suurempaa kuin tätä nuorempien (7,5 prosenttiyksikköä).

Lisäksi taulukosta käy ilmi niiden osuudet, jotka aikovat äänestää vuoden 1999 eduskuntavaaleissa sekä ne, joilla on samoja aikeita presidentinvaaleissa vuonna 2000

Taulukkoon on merkitty varmasti ja todennäköisesti äänestävät⁹. Nämä tulokset eivät anna aiheutta julistaa suomalaista nuorisoa poliittisesti täysin passiiviseksi. Koko joukosta hieman useampi kuin joka toinen (51,4 %) aikoo varmasti käyttää äänioikeuttaan tulevissa eduskuntavaaleissa. Kun tähän lisätään ne 34,7 prosenttia, jotka melko varmasti äänestävät, voidaan tietynlaiseksi potentiaaliseksi äänestysprosentiksi laskea näiden lukujen summa, 86,1 prosenttia. Luku kiellii mahdollisesta äänestämisestä ja on luonteeltaan löyhä, hyväsuopa lupaus, jonka ennuste-arvo runsas vuosi ennen eduskuntavaaleja on heikko.

Tuleva presidentinvaali herättää vielä suurempaa kiinnostusta. Noin viisi nuorta seitsemästä (70,6 %) pitää varmana, että käy äänestämässä. Kun tähän lisätään äänioikeuden käyttämistään melko varmana pitävien 23,7 prosenttia (yhteensä 94,3 %), havaitaan, että vain marginaalinen osa joukosta pitää tässä vaiheessa todennäköisenä, ettei äänestä.

- Myös tulevien vaalien suhteen naiset/tytöt osoittavat hieman suurempaa aktiivisuutta kuin miehet/pojat. Niitä, jotka aikovat varmasti äänestää eduskuntavaaleissa, on tytöissä 2,9 prosenttiyksikköä enemmän, tasavallan presidentin valintaan varmasti osallistuvia 7,5 prosenttiyksikköä.

---

⁸ Suomen Gallup Oy kysyi nuorisoasiain neuvottelukunnan toimeksiannosta tuoreeltaan 1996 kunnallisvaalien jälkeen äänestämistä vaalissa. Tulosten mukaan nuorten äänestysaktiivisuus oli noin 50 prosentin luokkaa. Tähän nähden tämän tutkimuksen tulokset ovat linjassa, sillä kyseisenlainen 'unohtaminen' on yleensä noin 10-15 prosenttiyksikön luokkaa (kts. Sami Borg: Nuoret, politiikka ja yhteiskunnallinen syrjäytyminen. Raportti nuorten osallistumisesta vuoden 1996 kunnallis- ja eurovaaleihin).

⁹ Molemmissa kysymyksissä annettiin neljä vastausvaihtoehtoa, joista haastatellut valitsivat omia aikeitaan vastaavan. Vaihtoehdot olivat: äänestää...varmasti, todennäköisesti, todennäköisesti ei, varmasti ei. Spontaanisti esitetyt 'ei osaa sanoa' -kategoriaan kuuluvat reaktiot kirjattiin kyseiseen vaihtoehtoon, vaikka sitä ei ääneen haastateltavalle mainittukaan.

Taulukko 14. Nuorten vaalikäyttäytyminen. Äänestysaktiivisuus 1996 ja aikomukset äänestää tulevissa vaaleissa.

	Naiset/tytöt		Miehet/pojat		Kaikki	
	lkm.	%	lkm.	%	lkm.	%
• Äänesti 1996 kunnallisvaalit	238.000	64,6	200.500	61,7	438.500	63,2
• Äänestää varmasti 1999 (EK)...	244.500	52,8	216.500	49,9	461.000	51,4
• Äänestää todennäk. 1999 (EK).	156.500	33,7	155.000	35,8	311.500	34,7
• Äänestää varmasti 2000 (TP)...	343.500	74,2	289.000	66,7	632.500	70,6
• Äänestää todennäk. 2000 (TP)...	96.500	20,8	116.000	26,8	212.500	23,7

	16-18 -v.		19-24 -v.		25-29 -v.	
	lkm.	%	lkm.	%	lkm.	%
• Äänesti 1996 kunnallisvaalit	--*	--	220.000	59,7	218.500	67,2
• Äänestää varmasti 1999 (EK).....	70.000	34,7	209.500	56,7	181.500	55,8
• Äänestää todennäk. 1999 (EK)...	92.500	45,7	122.000	33,1	97.000	29,8
• Äänestää varmasti 2000 (TP)...	115.000	56,9	281.000	76,1	236.500	72,8
• Äänestää todennäk. 2000 (TP)...	67.000	33,1	74.500	20,2	71.000	21,8

* ei äänioikeutta 1996

- Eri ikäryhmistä 19-24 -ja 25-29 -vuotiaiden prosentuaaliset jakautumat ovat paljon toistensa kaltaiset (ensin mainitut tosin äänestämiseen aavistuksen verran innokkaammin suhtautuvia). Tässä nuorin ikäryhmä, 16-18 -vuotiaat erottuvat. Vaikka heistäkin selvä enemmistö pitää äänestämistä vähintään melko todennäköisenä (eduskuntavaaleissa 80,4 %; presidentinvaaleissa 90,0 %), asiaa varmana pitävien osuudet alittavat selvästi keskimääräisen.

Ero on tässä kohden melko suuri, parinkymmenen prosenttiyksikön luokkaa verrattuna muihin ikäryhmiin. Silti ennen kuin vedetään liian nopea johtopäätös uusien ikäluokkien passivoitumisesta, kannattaa muistaa, että kyseessä on ryhmä, joka ei ole vielä kertaakaan päässyt äänestämään. Näille nuorille asia on etäisempi ja sitä myöten vaikeammin konkreettisesti hahmotettavissa kuin vanhemmille.

Todennäköisesti käy niin, että 'H' -hetken tullessa lähemmäksi, kantaa otetaan uudemman kerran ja 'vakavammin'. On todennäköistä, että silloin tämän ikäryhmän käsitykset muistuttavat enemmän vanhempiin ikäryhmiin kuuluvien mielipiteitä kuin tällä hetkellä.

Taulukko 15. Äänestämisaikeet 1999 ja 2000 vaaleissa 1996 vaalikäyttäytymisen mukaan.

	Äänesti 1996		Ei äänestänyt 1996	
	lkm.	%	lkm.	%
• Äänestää varmasti 1999 (EK).....	311.500	71,0	69.500	30,1
• Äänestää todennäk. 1999 (EK).....	117.000	26,7	89.000	38,6
• Äänestää varmasti 2000 (TP).....	361.500	82,4	140.000	60,6
• Äänestää todennäk. 2000 (TP).....	73.000	16,7	67.000	29,0

Taulukoissa 14 ja 15 tilannetta tarkastellaan kahdesta näkökulmasta: miten nuoret käyttäytyivät kunnallisvaalien yhteydessä sekä opiskelevatko he, ovat työelämässä tai sen ulkopuolella.

Taulukko 16. Nuorten vaalikäyttäytyminen. Äänestysaktiivisuus 1996 ja aikomukset äänestää tulevilla vaaleilla. Opiskelijoiden, työelämässä olevien sekä työttömien vastaukset.

	Opiskelee		Työssä		Työtön	
	lkm.	%	lkm.	%	lkm.	%
• Äänesti 1996 kunnallisvaalit.....	173.500	68,6	182.000	63,4	49.500	52,8
• Äänestää varmasti 1999 (EK)...	236.500	53,3	154.000	52,7	40.500	40,8
• Äänestää todennäk. 1999 (EK).	154.500	34,8	97.500	33,3	41.000	41,4
• Äänestää varmasti 2000 (TP)...	309.500	69,7	216.000	74,0	63.500	64,5
• Äänestää todennäk. 2000 (TP).	110.000	24,7	62.000	21,1	30.000	30,3

Taulukko 16 kertoo intuitiivisestikin arvattavissa olevan asian. Ne, jotka ovat ruvenneet äänestämään, pitävät useimmiten tästä oikeudestaan / velvollisuudestaan / tavastaan¹⁰ kiinni. Työttömät nuoret, jotka tässä rinnastetaan syrjäytyviin tai ainakin tällaisen uhan kokeviin, näyttävät jonkin verran passiivisempina kuin opiskelevat tai työelämään päässeet nuoret. Erot aikomuksissa ovat kuitenkin vain 10:n prosenttiyksikön luokkaa, ja työttömienkin selvä enemmistö pitää todennäköisenä, että äänestää tulevilla vaaleilla.

Nuorten poliittinen aktiivisuus ja passiivisuus ei siten välttämättä ole aivan suorassa vaikutussuhteessa heidän erilaisilla elintasomittareilla mitattavissa olevan syrjäytymättömyytensä tai syrjäytymisensä asteen kanssa. Ainakin on todennäköistä, että myös muilla tekijöillä on merkitystä.

¹⁰ Tutkimusten perusteella nuortenkin päätös lähteä äänestämään perustuu eri tekijöihin ja useampien tekijöiden yhteisvaikutukseen. Eräs esimerkki on Marianne Juosilan Nuorten äänestäjien muotokuva: nuorten äänestysmotiivit Kymen läänissä kunnallisvaaleissa 1992.

Taulukko 17. Nuorten vaalikäyttäytyminen. Äänestysaktiivisuus 1996 ja aikomukset äänestää tulevissa vaaleissa. Eri ammattiryhmien vastaukset.

	Ylempi toimih.		Alempi toimih.		Työntekijä	
	lkm.	%	lkm.	%	lkm.	%
• Äänesti 1996 kunnallisv.....	32.500	76,9	41.000	66,3	88,500	57,2
• Äänestää varmasti 1999 (EK) ..	34.000	80,0	29.500	47,4	74.500	47,2
• Äänestää todennäk. 1999 (EK) ..	5.000	18,5	22.000	35,8	56.000	35,0
• Äänestää varmasti 2000 (TP) ..	39.000	92,3	46.000	74,7	110.000	68,7
• Äänestää todennäk. 2000 (TP) ..	3.000	7,7	13.500	22,1	38.500	24,0

Tähän ajatukseen rohkaisee taulukko 17, jossa kerrotaan työelämässä mukana olevien äänestysaikeista. Työntekijät, jotka eivät ole kovin syrjäytyneitä, ainakaan tavanomaisten syrjäytymismääritelmien perusteella, osoittautuvat vain hieman aktiivisemmiksi kuin työttömät. Verrattuna niihin nuoriin, jotka ovat edenneet ylemmiksi toimihenkilöiksi, ero on huomattava (25-35 prosenttiyksikköä).

Nämäkään havainnot eivät silti kumoa sitä tosiasiaa, että puoluejärjestöjä kohtaan tunnetaan erittäin vähäistä kiinnostusta. Kuten aiemmin havaittiin, järjestötoimintaan osallistuvista vain 2,0 prosenttia (koko joukosta 1,1 %) kuuluu poliittisten puolueiden nuoriso- tai perusjärjestöihin.

Tulevaisuuskaan ei näytä näiden kannalta kovin hyvältä. Puolue työ kiinnostaa vain 9,5 prosenttia niin paljon, että jäsenyys voisi tulla kysymykseen. Työssäkäyvien ja työttömien välille ei synny eroa. Ensin mainituista 6,4 prosenttia on kiinnostunut puoluejärjestöistä, jälkimmäisistä 6,5 prosenttia.

Kunnallisvaaleissa 1996 äänestäneistä puoluejärjestöjen toiminta kiinnostaa 12,1:tä prosenttia. Äänestämättä jättäneistä tällä tavoin ajattelee 5,1 prosenttia.

Tulokset tuovat mieleen monesti esitetyn ajatuksen, että passivoituminen ja äänestämättä jättäminen johtuvat nimenomaan politiikan toimijoiden ja rivikansalaisten käyttämän kielen kohtaamattomuudesta. Työntekijöihin kuuluvat nuoret eivät koe saavansa vastauksia heille tärkeisiin kysymyksiin ja ovat siksi passiivisempia.

Enemmän koulutettujen ja paremmassa asemassa olevien 'kieli' on lähempänä poliittisten toimijoiden käyttämää ja 'henkinen välimatka' täten lyhyempi. Tämä heijastuu suurempana vaaliaktiivisuutena. Tosin on kyllä muistettava perinteet ja se, että ylemmissä yhteiskuntakerroksissa äänioikeus koetaan myös velvollisuudeksi (jos ei edes äänestä, ei voi kritisoidakaan).

On hyvä pitää mielessä, että esitetyt tulokset kertovat vain niiden osuudet, jotka aikovat äänestää tai pitävät todennäköisenä sitä, että käyttävät äänioikeuttaan. Parin - kolmen vuoden päähän sijoittuvan tapahtuman arvioimisen ja silloin toteutuvan todellisen käyttäytymisen väliin jää aivan liian monta epävarmuutta lisäävää tekijää, jotta tässä esitettävien tulosten perusteella voitaisiin ennakoita mitään varmaa.

Sen sijaan tulokset kertovat selvästi nuorison keskuudessa olevasta vankasta aikomuksesta toimia tulevissa vaaleissa aktiivisen kansalaisen tavoin. Mikäli näin ei tapahdu, ongelma ei ole nuorten vaan sellaisten tahojen, jotka yrittävät mobilisoida tuloksista havaittavan periaatteellisen aktiivisuuden massaosallistumiseksi.

Kaaviot järjestöön kuulumisen syistä

Liite 1